

DE BAASZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Jaar II: 14. Blaast de bazum!

Vrijdag 8 Juni 1900.

Hagg. I: 4. Is het voor u liever wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóór uit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:
G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adresseeren aan den
UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken
der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. —
Binnenlandsche Ruilbladen, Inzenden Stukken en Werken ter recensie
aan den HOOFDREDACTEUR, DR. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

GEREF. GYMNASIUM TE KAMPEN.

Het Toelatings-examen voor de verschillende Klassen van het Gereformeerd Gymnasium te Kampen zal D. V. gehouden worden Donderdag en Vrijdag 5 en 6 Juli a.s.

Men meldt zich hiertoe aan, met opgave der Klasse voor welke men examen wenscht te doen, vóór den 1en Juli bij den Waarn. Rector.

De Wn. Rector,
J. S. KAPTEIJN.

PLAATSELIJKE KERKEN.

BAARN, 30 Mei 1900. Met dankbaarheid en blijdschap bericht de kerkraad der Geref. kerk van Baarn de mededeeling te hebben ontvangen, dat wijlen br. J. Veth, alhier overleden, zijne schuldverwijzing ad f 1500 ten laste van onze kerk bij testamentaire beschikking heeft kwijtgescholden. Moge dit uitnemend voorbeeld door velen gevolgd worden en de kerk des Heeren bij het maken van uiterste wilsbeschikking niet vergeten worden!

Namens den Kerkraad,
A. VAN LEKSUM, h/t Scriba.

BEETGUM, 30 Mei 1900. Hemelvaartdag maakte onze geliefde Herder en Leeraar Ds. J. Koppe der gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de Geref. kerk van Terseke. De Heere geve, dat Z.Eerw. met volle vrijmoedigheid daarvoor moge bedanken.

Namens den Kerkraad,
S. J. VAN TUINEN, Scriba.

HILVERSUM A 31 Mei 1900. Aan de kerken enz. wordt bekend gemaakt, dat het adres van de kerk alhier thans is aan den Scriba

A. J. H. FLÖRKE.

ANDIJK, 3 Juni 1900. Heden maakte onze gewaardeerde Leeraar, de Welc. heer J. v. der Sluis, na de godsdienst-oefening de gemeente bekend dat Z.Eerw. eene roeping had ontvangen van de Geref. kerk te Rotterdam B, om als predikant in dienst der Zending te Banjoemas op Midden-Java te worden uitgezonden. De Heere geve Z.Eerw. licht, om met vrijmoedigheid een Gode welbehagelijke keuze te kunnen doen, en kon het zijn, dat wij spoedig uit zijn mond mogen hooren, ik blijf bij u, is de wensch van kerkraad en gemeente.

Namens den Kerkraad,
J. S. STUITS Jz., Scriba.

STADSKANAAL, 4 Juni 1900. Moesten we op Hemelvaartdag uit den mond van onzen beëindigen Leeraar, Ds. Fokkens, hooren, dat de kerk te Holt n hem had beroepen, heden werden we gerustgesteld door de verblijdende mededeeling, dat Z.Eerw. bij ons wenschte te blijven. 's Heeren naam zij geprezen.

Namens den Kerkraad,
H. BULTHUIS, Scriba.

SPRANG, 4 Juni 1900. Met innigen dank aan den Heer der gemeente mogen wij de zusterkerken melden, dat onze geliefde Leeraar voor de roeping der kerk van Herwijnen heeft bedankt. Moge de bestaande band tusschen Leeraar en gemeente nog blijven, tot in lengte van dagen.

Namens den Kerkraad,
G. KUYKES, Scriba.

MILDM, 4 Juni 1900. Zondagmorgen maakte onze geachte en beminde Leeraar bekend, dat Z.Eerw. voor de roeping naar de Geref. kerk van Oldeboorn bedankt had. Het is de wensch en bede van kerkraad en gemeente, dat wij Ds. Sybrandy nog lang in ons midden mogen hebben.

Namens den Kerkraad,
K. KOKKEN, Scriba.

AALDEN, 4 Juni 1900. Na een te voren gesteld tweetal, bestaande uit de W.Eerw. hh. R. K. M. Hummelen te Baumstijl en Ds. G. Meijer te Borge, is heden na de godsdienst-oefening, onder leiding van onzen geachten Consulent, den W.Eerw. heer Ds. Veltman van Gees, met bijna alle stemmen gekozen de Eerw. heer R. K. M. Hummelen. Cand. tot den H. D. De Heere, die alle harten in zijne hand heeft, schenke ons dezen zijnen jeugdigen dienstknacht in zijne gunst.

Namens den Kerkraad,
H. NIJENHUIS, Scriba.

EMMEN, 5 Juni 1900. Gisteren was het voor de gemeente alhier, eene gewichtige en plechtige ure, naardien onze geliefde Leeraar Ds. J. A. de Bruijn in de morgen godsdienst-oefening zegenend afscheid van ons nam. In het bijna zesjarig verblijf van Z.Eerw. in ons midden, waren er tusschen Leeraar en gemeente banden gelegd, die nu in de ure van scheiden de harten met weemoed vervulden. Onze hartelijke zegenwensen vergezellen onzen liegenden Leeraar naar zijne nieuwe standplaats te Oud-Vosmeer, en schenke de Heere ons in zijne gunst weldra den man zijns raads.

P. S. Het adres van den kerkraad is voortaan aan ondergetekende.

Namens den Kerkraad,
H. SIKKEN, Scriba.

OLDEBOORN, 5 Juni 1900. De door onze gemeente beroepen Leeraar, de Welc. heer Ds. J. Sybrandy, heeft gerne vrijmoedigheid kunnen vinden om de roeping onzer gemeente aan te nemen. De Heere doe ons zwingen, en geve ons eerlang den mans zijns raads.

Namens den Kerkraad,
J. E. H. ASBEEK, Scriba.

AMBT VOLLENHOVE, 5 Juni 1900. Zondag 3 Juni maakte onze geachte Leeraar Ds. E. Vonk de gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de Geref. kerk te Gameren. Dat wij spoedig van Z.Eerw. mogen hooren: ik blijf bij u, is de wensch van kerkraad en gemeente.

Namens den Kerkraad,
E. ROOK, Scriba.

PROVINCIEËN.

Prov. syn. van Zeeland.

De Prov. Synode der Geref. kerken in Zeeland, zal D. V. gehouden worden op Woensdag 13 Juni te Middelburg in de Gasthuiskerk.

Aanvang van de vergadering des voormiddags ten tien ure.

In naam van de Raden der Geref. kerken

A, B en C te Middelburg,

Ds. A. LITTOOL.

Dr. L. H. WAGENAAR.

Ds. L. BOUMA.

Op de Prov. Pastorale Conferentie van Zeeland, welke den 14en Juni eveneens te Middelburg vergaderd, zullen Referaten geleverd worden door:

Ds. Hulsebos, Exegese over Col. II: 12—15;
Ds. Koopmans over het Gezag van de Kerkenorden-
ning; Dr. Wagenaar over het Feminisme, en Ds.
Bouma over de Algemeene en Bizondere Openbaring.
Na elk Referaat gelegenheid tot discussie.

ONTVANGSTEN.

Inwendige Zending in Drenthe.

Met dank aan de gevers deelen Deputaten mede, dat in Mei door hen de volgende giften ontvangen zijn van de kerk te:

Hijken f 3,15 Emmen f 12,50
Haulerwijk f 3,16 Koevorden f 5,—
Nijevan (gev. in de coll. f 5,—
Jongelingsver. te Sleen f 1,72
Jongedochtersver. te Aduard f 2,50
Zondagsschool te Odoorn f 0,60
Ds. Kropveld te Rijswijk f 1,—
met bijschrift: „na het lezen van het verslag.”

Wij bevelen verder onzen arbeid de liefde der broeders en zusters aan. Ga het velen gelijk Ds. K., dat men na het lezen van het verslag ons met een gult verblijd. Wie het verslag niet heeft ontvangen en zulks wenscht, mede dit den Seer-penningsm., die ieder aanvraeger een of meer exemplaren zal toezenden. Vereenigingen die ons in 1899 stemden, willen wij gaarne, zoo zij het verkiezen, meerdere exemplaren afstaan.

H. A. DIJKSTRA, Secr.-Penn.

Diezer Juni 1900.

Kas ter opleiding voor den dienst des Woords in de Provincie Overijssel.

Ontvangen van de gemeente te Vroomshoop in de Classis Ommen de le collecte f 8 en de 2e coll. f 8.
Van de gemeente te Den Ham de 2e coll. f 10,70.
Vroomshoop heeft dus zijn nihil verdreven en den Ham

ook. Laten andere gemeenten dit goede voorbeeld volgen

J. H. SIKKEN.

Penningsmeester van voornoemde Kas.

Zwolle, 5 Juni 1900.

Art 19 D. K. O.

Sedert 28 Mei, ten behoeve der Kas voor minverm. Studenten in de Prov. Gelderland ontvangen:

Van de Geref. kerk van Tiel f 5,—
Hartelijk dank. Met deze opgave wordt het boekjaar 1899/1900 gesloten. De Geref. kerken in de Prov. Gelderland, wordt beleeft verzocht, hiervan wel nota te willen nemen.

Namens Deputaten voor Art. 19 D. K. O.,
H. KUIS, Secr.-Penn.

Putten ojd Veluwe, 4 Juni 1900.

Kas tot ondersteuning van hulpbehoevende Studenten.

Prov. Zuid-Holland.

Voor het lopende boekjaar, dat eindigt met de a.s. Provin-
ciale Synode zijn voor bovengenoemde Kas na mijn laatste
verantwoording nog ingekomen de volgende collecten:

Asperen	f 1,—	Dordrecht A	f 26,65
Abbenbroek	f 3,30	Dordrecht C	f 10,—
Vlaardingen B	f 12,78	Brussel	f 13,75
Leerdam A	f 6,36	Barendrecht	f 10,12
Hellevoetsluis	f 5,—	Bolnes	f 4,02
Brielle	f 4,48	Giesse-Ondkerk	f 1,75
Slidrecht	f 16,04	Gravenhede	f 5,—
Loosduinen	f 11,22	Heerjansdam	f 4,80
Alblasserdam	f 14,50	Molensgraaf	f 2,50
Leiderdorp	f 24,41	Nutansdorp	f 4,92
Scheveningen A	f 5,95	Puutershoek	f 2,25
Scheveningen B	f 3,71	Ootland	f 2,40
Massland A	f 2,78	Ridderkerk	f 2,82
Ooltgensplaat	f 2,40	Strijen	f 6,—
Stad a. t. Harinav.	f 2,92	Westmaas	f 2,50
Hardingsveld	f 14,10	Zwijndrecht	f 14,84
Alblasserdam	f 27,76	Oudorp	f 2,74
Leiderdorp	f 3,—	Noordwijk a. Zee	f 6,75
Hend-Ido-Amb.	f 3,—	Nieuw-Helvoet	f 6,62
Nieuw-Lekkerland	f 12,64	Spijkenisse	f 9,—
Giesdandam A	f 4,50	De Lier	f 14,55
Zuidland	f 4,49	Delft	f 35,06
Bleiswijk	f 7,84	Oud-Beerland	f 6,15
Charlois	f 7,32	Meerkork	f 4,—
Monster	f 10,—		
Schoonrewoerd			

Deze is de laatste verantwoording van ingekomen collecten voor dit boekjaar. Tien kerken verzuimden de collecte te houden. Dit is niet goed.

De voor het volgende boekjaar reeds ingekomen collecten worden in de eerstvolgende verantwoording opgenomen.

Pernis, 2 Juni 1900.

A. LOOTS, Penningm.

Voor de Theologische School.

1/2 c. Gouda B	f 4,60	Bennekom	f 2,—
" Schoonhoven B	f 6,27	" Gift van T.	f 4,—
" Lekkerkerk	f 0,39	" 's-Hertogenbosch	f 29,18
" Zevenhuizen	f 1,22	Klundert	f 27,96
" Oudewater	f 4,—	Dinteloord	f 14,40
" Berg Ambacht	f 1,02	Willemsd.	f 10,08
" Recuwiijk	f 1,57	Fijnart	f 8,85
" Sluipwijk	f 1,57	Zevenberg n	f 10,75
" Schoonhoven A	f 3,67	Raamsdonk	f 5,54
" Moordrecht	f 1,62	Breda	f 3,25
" Haastrecht	f 1,66	Moerdijk	f 2,93
" Krimpen a/d L.	f 1,86	Arum	f 10,30
" Nieuwerkerk	f 2,40	Dronrijp	f 3,—
" a/d IJ.	f 2,40	Franeer	f 22,77
" Waddinxveen	f 6,28	Harlingen	f 23,17
" Balloo	f 8,85	Lollum	f 11,14
" Houwerzijl	f 6,42	Middelnd	f 1,56
" Leens	f 27,16	Minertsga	f 5,75
" Middelstum	f 32,—	Oosterbierum	f 10,26
" Pieterburen	f 12,78	Sibierum	f 11,61
" Schouwerzijl	f 4,65	Tzum	f 2,34
" Uithuizen	f 25,50	Westmarum	f 3,36
" Uithuizermeeden W.G.	f 22,32	Waterschelling	f 2,37
" Uithuizermeeden O.G.	f 6,36	Wiumum	f 4,46
" Urum	f 16,65	1/2 c. Hillegom	f 7,11
" Warfum	f 15,31	" Leiden C	f 8,62
" Zoutkamp	f 18,53	" Voorschoten	f 8,10
" Nieuw-Lekkerland	f 8,06	" Rijsburg	f 10,—
" Steenwijk B	f 14,—	" Middelhamis	f 5,—

Voor de Uithreiding.

Door Ds. J. R. Dijkstra te Jour, Corr. Cl. Heerenveen, de
contributies uit:
Donkerbroek f 14.
Duurswoude: E. Feenstra f 1, H. Jongsma f 1,

H. Lageveen f 0,50, A. v. d. Meulen f 1, J. Rosema f 0,25,
A. Haisma f 0,25, Wed. Daursma f 0,50, L. Hielkema f 0,15,
K. de Vries f 0,25, A. Kronmeijer f 0,50, A. Dijkstra f 0,50, J.
Klooster f 0,25, E. Welling f 0,25, B. Jongema f 0,50, H. de Vroeg
f 1, J. Dijkstra f 0,15, Oets de Boer f 0,25, A. ten Nijenhuis
f 0,15, W. Hielkema f 0,25, H. Houtman f 0,25, J. Veenstra
f 0,20, H. v. d. Schaaf f 0,50, L. Aardema f 1, Antje v. d. Hoek
f 0,25, F. Rosema f 0,10, H. Rosema f 0,25, W. Herder f 0,25,
Wed. J. Veenstra f 0,20, B. Grootenhuys f 1, J. de Vries f 0,25,
H. Walda f 0,30, Gitten: S. Brouwer f 20, W. Sijtsma f 1,
F. Dijkstra f 1, A. Sijtsma f 1.

Heerenveen: Ds. A. van Andel f 1, B. Looijenga f 1,
P. Smilde f 1, S. Bellast f 1, R. Smilde f 1, K. Knol f 0,50,
B. Snijder f 1, P. Busstra f 2.

Contr. over 1899 van P. Busstra f 2,—
B. Looijenga f 2,—

Idskenhuisen: f 24,25

Joure e. a.: J. M. Raamsma f 2, W. S. de Vries f 1,
A. Walma f 0,50, P. Kijnsma f 1, B. Holtrop f 1, P. K. de
Jong f 1, D. de Vrij f 1, A. Kous f 1, J. v. d. Velde Sr. f 1,
J. v. d. Velde Jr. f 1, J. B. Holtrop f 1, K. Steenbeek f 1,
A. B. Holtrop f 1, J. B. Romkema f 1, T. Westertop f 1,
H. P. Plantinga f 1, G. Spanninga f 1, Meij. J. van Dijk f 1,
J. H. Holtrop f 1, W. Wicnga f 1, M. J. de Jong f 1, J.
van der Voe f 1, A. Brouwer f 0,50, F. de Jager f 1, A.
Keizer f 1, J. S. de Vries f 1, F. de Vries f 1, K. M.
Postma f 1, K. Romkema f 0,50, J. Schaap f 0,50, Ds. J. R.
Dijkstra f 1, K. Cnossen f 0,50, J. Jonkman f 1, S. Schaap
f 1, H. Akkerman f 1, H. P. Tiersma f 1.

Lippenhuizen: f 6,50

Mildam: W. Bultma f 1, H. Heida f 0,50, J. K. Hoekstra
f 1, P. Nijenhuis f 1, W. A. Nijenhuis f 1, Ds. J. Sybrandy
f 1, F. Zwaanhuys f 1.

Terwispeel: f 3,50

Wolvega: D. K. Doornbos f 1,50, G. Dijkstra f 2,50,

H. Veenstra f 1, Meij. P. Otter f 1, W. Woudstra f 1, f 1,
Door Ds. M. Onendag te Zevenbergen, Corr. Cl. Klundert,

de contributies uit: Dinteloord, Corr. J. Vogelaa f 1,
L. Breure Jzn. f 1, Ds. J. Offringa f 1, F. Vagelaar f 1, J.
Vogelaar Pzn. f 1, S. Vroon f 1, Wed. Schilperoord f 1,
(vorige boekjaar)

Pijnart: Corr. H. Amptmeijer f 1, Amptmeijer f 1, C.
A. van Dis f 2,50, J. Maris Arn. f 1, Ds. J. A. de Vries f 2,50,

Klundert: Corr. C. Mac-Laan A. Bakker f 1, A. C. van
Drimmen f 1,50, C. den Engelsche f 1, C. den Engelsche Arn.
f 1, H. de Haan f 2, C. I. Hendriks f 1, M. Knook f 2, H.
J. Kuypers f 1,50, C. Mac-Laan f 1, A. Maris f 1, P. W.
Maris f 2, J. van Mourick f 1, L. Punt f 2, Wed. J. Schale-
kamp f 1, Ds. J. D. v. d. Valk f 1,50.

Moerdijk: Corr. C. Duden, A. J. van Altna f 0,50, A.
P. Ardon f 0,50, C. Dick f 0,50, H. Schriek f 0,50, C. Vos
f 0,50.

Raamsdonk: J. Dorrenboom f 2, Ds. J. C. Voigt
f 1, A. Zijlman Pzn. f 1, A. D. Zijlman f 2, W. J. Zijl-
mans f 2

Zevenbergen: Corr. G. Bax, G. Bax f 1, T. Elemans
f 1, J. de Haan f 1,50, Ds. M. Onendag f 1.

Giften in eens.

Klundert: J. C. Punt f 1,50.

Raamsdonk: H. de Jong f 1, P. Konings f 1, P. Lank-
huizen f 1, Wed. D. B. van Steenis f 1.

Door Ds. L. Bouma te Middelburg, Corr. Cl. Middelburg,

de contributies uit:

Vlissingen A, Corr. J. Bos, van: Ds. B. v. Veenstra,
f 2, P. Boot f 0,50, A. van Leeuwen f 1, A. Geljon f 0,50,
G. Feij f 2, W. Stroom f 1, M. Huisen f 2, J. Bos f 10, M.
Goote f 1, M. Heuvelveld f 1, H. Potjewij f 1, J. de Wolf
f 1, G. van Westen f 1, J. Baarschers f 1, A. Gast f 1, J.
Saurmond f 1, J. Janse f 1, Wed. Bosschart f 0,50, L.
Harpe f 1, E. Potjewij f 1, F. van Kal f 1, W. J. Feij f 2,
A. v. d. Kuif f 1, J. Wisse f 0,50, A. Abrahamse f 1, Meij.
Wed. Balje f 1, Meij. J. M. Bastiaanse f 0,50, J. Stroom
f 0,50, L. F. Barndsen f 0,25, J. van den Driest f 0,25, J.
Goetheer f 1, Wed. Versluis f 1,50, F. J. Stroom f 0,50, A.
Jasperse f 0,50, S. van Vlaanderen f 0,50, J. Vos f 0,50, D. Stroom
Wz. f 1.

St. Laurens, Corr. C. Willemse, P. A. Abrahamse f 1,
C. Willemse f 1, J. Gideonse f 1, A. J. Davids f 0,50

Door Ds. W. van Asselt te Sellingen, Corr. Cl. Stadskanaal,

contr. uit:

Musselkanaal: H. Huizing f 1.

Sellingen: Ds. W. v. Asselt, f 1.

De lijsten uit de Classen Rotterdam en Gorinchem

D. V. de volgende week.

De Penningmeester

van de Theologische School,

Zwolle, 2 Juni 1900, Dr. H. FRANKEN.

Potgietersingel 120.

TOESPRAKEN

BIJ HET AVONDMAAL. (II)

om sloot men zich zoo eng mogelijk bij de H. Schrift aan. De dienaar sprak niet in eene vreemde, maar in de eigen taal des volks en fluisterde de formule niet tot het teeken, dat veranderd moest worden, maar tot de geloovigen, die brood en wijn als een onderpand van Gods genade ontvangen en genieten moesten.

Voor de waardige viering van het Avondmaal werd door Calvijn reeds bepaald, dat, terwijl het brood gegeten en de wijn gedronken werd, er een Psalm gezongen of een toepasselijk hoofdstuk uit de Schrift gelezen zou worden. En dit gebruik werd uit de Geneefschelitergie in vele Gereformeerde kerken, ook hier te lande, overgenomen.

Of er daarbij voor het vrije woord van den dienaar hoegenaamd geen ruimte werd gelaten, mag betwijfeld worden. Daniel (Codex Liturgicus III 162) haalt uit Fliedner aan, dat de dienaar des Woords in de kerk te Genève, nadat hij brood en wijn had toegereikt, zich nederzette en dan, nadat de gasten gedronken hadden, met eenige woorden het doel en den zegen van het Avondmaal verklaarde en daarna de gasten gaan liet met de woorden: staat op en verkondigt den dood des Heeren, totdat Hij komt.

In elk geval is de bepaling, dat onder het gebruik van het Avondmaal een Psalm gezongen of een gedeelte der Schrift gelezen zou worden, niet te beschouwen als een bevel, waarvan af te wijken eene kerkelijke zonde is. Het is duidelijk meer een raad dan een gebod. Men acht het het beste maar veroordeelt daarom elke andere gewoonte niet.

De Psalmen, die daarbij gezongen moeten worden, worden niet voorgeschreven; de hoofdstukken, die te lezen zijn, niet verplichtend gesteld; alleen worden enkele kapitels uit Jesaja bij wijze van voorbeeld genoemd. Aan de woorden: het brood, dat wij breken, is de gemeenschap des lichaams van Christus — werd nog toegevoegd: neemt, eet, gedinkt en geloof, dat het lichaam onzes Heeren Jezus Christus gebroken is tot eene volkomene verzoening van alle onze zonden. En evenzo werden de woorden, die bij den drinkbeker aan Paulus werden ontleend, uitgebreid. Bewijs genoeg, dat de Gereformeerden geen slaven van formules waren.

Hoe ruim van hart Calvijn op al deze punten was, is voldoende bekend. Zelfs is zijne liturgie niet op te vatten als een model, dat voor geen verbetering vatbaar was. Want Calvijn moest in Genève met allerlei omstandigheden rekenen en gaf met name in zijne liturgie niet altijd, wat hij wenschte, maar nam, wat hij voorshands krijgen kon. Hij wenschte bijv. viering van het Avondmaal eens per maand, maar vergenoegde zich voorloopig met vier keeren in het jaar.

Zoo waren en kwamen er ook allerlei verschillen in de wijze, waarop het Avondmaal hier en elders en ook in de plaatselijke kerken gevierd werd. In de praktijk hield men zich volstrekt niet overal en altijd aan hetgeen dienaangaande in Kerkenordeningen en Formulieren voorgeschreven of aanbevolen was. In sommige kerken kwam bijv. de gewoonte op, om onder de bediening van het Avondmaal de gemeente geheel aan hare eigene overpeinzingen over te laten. In andere placht de leeraar een „tafelgesprek“ te houden, een gebruik, waardoor de Geref. kerk hier te lande zich van andere kerken onderscheidde.

De beroemde Westminster Synode schafte zelfs alle Formulieren af en liet bij de bediening van Doop en Avondmaal aan den predikant eene zeer groote mate van vrijheid.

Nadat de dienaar bij gelegenheid van eene Avondmaalsviering eene gewone prediking had gehouden, moest hij aan het einde eene korte vermaning en uitnodiging tot het volk richten.

Aan de tafel had hij eerst in enkele woorden aan te geven, dat de elementen van brood en wijn, anders gemeen, nu door het woord der instelling en door het gebod tot een bijzonder gebruik werden afgezonderd.

Daarna heiligde en zegende hij de elementen van brood en wijn door het voorlezen van de woorden der instelling (uit de Evangelien of uit 1 Cor. 11, bepaaldelijk vers 23—27), die hij, zoo hij het noodig achtte, nader verklaren en toepassen mocht. Dan volgde het gebod, waarvan wel een voorbeeld werd gegeven, maar dat volstrekt niet letterlijk behoeft nagesproken te worden.

En bij het uitdeelen van brood en wijn moest de dienaar dan deze of dergelijke woorden, ontleend aan Christus of aan Paulus, spreken: — overeenkomstig de heilige instelling, het bevel en voorbeeld van onzen Zaligmaker Jezus Christus neem ik dit brood en, gedaakt hebbende, breek ik het en geef het u. Neemt gij en eet het. Dit is het lichaam van Christus, dat voor u verboden is. Doet dat tot zijne gedachtenis enz.

Zoo groote mate van vrijheid, zoo groot verschil in vormen bestond er

vroeger in de Gereformeerde kerken.

En niemand dacht eraan, om den ander te veroordeelen of, met een beroep op Calvijn, als een graadje minder Gereformerd onder verdenking te brengen.

Hoe mild men over al deze en dergelijke verschillen oordeelde, kan Voetius leeren.

In zijn Pol. Eccl. I 798 stelt hij de vraag, of alle mannen gehouden zijn, om gedurende de bediening van het Avondmaal zich elk voor zichzelf stil bezig te houden met lezen of met overpeinzing of met gebed of met het hooren naar de voorlezing van een gedeelte der Schrift.

En hij geeft daarop ten antwoord: Op dit punt moet aan geene kerk iets worden voorgeschreven, want het behoort tot de onverschillige zaken. De gewoonten zijn hierbij onderscheiden. Elk geloovige schikke zich in zijne kerk naar de gewoonte, die daar pleegt in acht genomen te worden, totdat de kerk op dit punt een ander en beter inzicht verkregen hebbe en daarin wijziging bringe.

Zulk een antwoord komt mij voor, breed, ruim, vrij en echt-Gereformeerd te zijn.

PROF. H. BEUKER.

Vrijdag 1.1. kwam uit Grand-Rapids (N. Amerika) de droeve tijding, dat onze hooggeachte broeder en vriend, Prof. H. Beuker, na eene korte ongesteldheid plotseling was overleden.

Eene hartverlamming maakte een einde aan zijn leven. Hij had nog niet den ouderdom van zes-en-zestig jaren bereikt.

Hendericus Beuker was afkomstig uit de Nedergraafschap, uit een zoogenaamde „Boerschap“ onder Emlenkamp, en werd geboren in dien zelfden tijd, waarin hier in Nederland de Scheiding van het Nederlandsch Hervormd Kerkgenootschap een aanvang nam.

Deze Scheiding schoot, vooral door de werkzaamheid van J. B. Sundag, die onder de prediking van Ds. Hk. de Cock bekeerd werd, ook wortelen in de Nedergraafschap en droeg daar rijke en heerlijke vruchten.

De omvang, welken de Scheiding daar verkreeg, was niet uitgebreid; de gemeenten, die eruit voortkwamen, waren niet talrijk en over het algemeen niet groot. Maar de reformatie der kerk had haar beginsel en grondslag in eene reformatie des levens. De Geest des Heeren was eronder werkzaam. Er was eene geestelijke opwaking, een honger en dorst naar de waarheid; er was waarachtige bekeering en nieuw, geestelijk leven werd er aanschouwd.

Van deze reformatie was ook Beuker een zoon. Zij heeft op hem haar stempel gedrukt, en in hem een krachtig getuige, een kloek verdediger gevonden. Eene merkwaardige vrucht van de Scheiding in de Nedergraafschap is geweest, dat zij bij zoovele jongelingen de begeerte opwekte, om den Heere in het evangelie te dienen. Tal van Gereformeerde kerken, niet alleen in de Graafschap Bentheim, maar ook in Nederland, Amerika en Afrika hebben leeraars gehad of hebben ze nog, die uit Bentheim en Oost-Friesland afkomstig zijn.

In zijne *Tubantiana*, uitgegeven in 1897, noemde Prof. Beuker zelf een getal van drie-en-dertig predikanten, die van daar geboortig zijn, en van wie er toen nog zeven-en-twintig in leven waren.

Beuker zelf behoorde tot deze groep. Hij ontving eerst eenige opleiding bij Ds. J. H. Schoemakers te Wilsom (Gr. B.), ging daarna naar de Theol. School te Kampen en legde er in 1862 het eind-examen af.

In November van dat jaar deed hij zijne intride in de gemeente te Zwolle. En achtereenvolgens diende hij daarna de gemeenten te Rotterdam, Glessendam, Harlingen, Amsterdam, Emlenkamp in Oost-Friesland, Leiden, en Muskegon in Michigan (Noord-Amerika).

Sedert 1870 was hij de meeste jaren Curator onzer Theol. School voor Friesland en N. Holland. Op kerkelijke vergaderingen, ook op Synodes, was hij dikwerf afgevaardigde. Op de laatste gehouden Synode te Groningen bracht hij nog als afgevaardigde de groete van de zusterkerk in Amerika.

In 1894 werd hij benoemd tot Professor aan de Theol. School te Grand-Rapids en was daaraan een zestal jaren werkzaam, totdat de dood hem nu op het onverwachtst uit den kring van zijn gezin, uit het midden zijner vrienden, uit den arbeid in Gods koninkrijk wegrukte.

In Beuker lijdten niet alleen zijne gade en zijne kinderen, maar ook de Geref. Kerken en Th. School in Amerika, en al zijne vrienden en broeders aan gene en aan deze zijde van den oceaan, een groot verlies.

Zijn leven was zoo rijk en zoo veelszins met dat van anderen verbonden. Beuker

sloot zich niet in zijne gemeente op en deed niet alleen in stilte en getrouweheid zijn herderlijk werk. Maar hij zag ver om zich heen en leefde heel het leven der kerk mede. Hij was bij uitnemendheid een *kerkelijk* man.

Maar dan niet in dien engen zin, dat hij niets goeds zag, of zien kon, buiten zijne eigene kerk. Veeleer het tegendeel, zijn blik was ruim, zijn hart wijd uitgestrekt; hij was veel te goed Gereformeerd, om bekrompen te zijn.

Maar Beuker was een zoon van de Scheiding. En hij had de kerk, die uit haar werd geboren, lief met de liefste zijner ziel. Als zij miskend of aangevallen werd, van welke zijde dan ook, dan sprong hij aanstonds in de bres. Hij nam het voor haar rechten en vrijheden op.

En daar hield hij wel van, van zoo'n beetje polemiek. Zonder strijdustig te zijn, was hij, als het zijn moest, toch volstrekt niet van den strijd afkeerig. Dan was hij ook in zijn kracht en volgde hem ieder met belangstelling.

Wie herinnert zich niet de stukken onder den titel *Een en ander in de Vrije Kerk* geplaatst, van welk tijdschrift hij ook oprichter was. Ze munten uit door helderheid van oordeel, juistheid van inzicht, lijnheid van opmerking, frisheid van stijl. De *Vrije Kerk* dankte aan zijne artikelen hare grootste aantrekkelijkheid. Beukers oordeel telde in de kerken mee en legde groot gewicht in de schaal.

En wat het schoonste van alles was, ieder was overtuigd, ook wie het niet met hem eens was, dat Beuker het eerlijk meende. Hij was een oprecht man, een man van karakter en overtuiging. Hij had zijn eigen inzichten, maar hij kon het heel goed verdragen, dat een ander van hem verschilde; hij werd nooit boos, hij was nimmer persoonlijk, en hij gaf steeds aan den tegenstander al de eere, die hem toekwam. Het was hem om de eere Gods, om het koningschap van Christus in zijne kerk te doen.

Dat voelde elk. Daarvan was ieder overtuigd. Niemand twijfelde aan de oprechtheid en zuiverheid zijner bedoelingen. Beuker was een *Christen*, een Gereformerd mensch, niet alleen in zijn verstand maar ook in zijn hart. Gereformeerd was hij hem geen aangeleerde les, het was zijne tweede natuur. Hij kon niet anders zijn. Hij was het zoo eenvoudig en zoo natuurlijk, als ware hij het van zijne geboorte af.

Thans is ook deze trouwe vriend weder van ons heengegaan. Zijn heengaan is voor ons, die achterblijven, een groot verlies; maar voor hemzelf is het een nog grooter gewin, want zijn leven was in Christus verborgen bij God.

Daarmede trooste de Heere zijne bedroefde gade en kinderen en al de vrienden, die hij zich hier en ginds verworven heeft.

En Hij verwekte nog vele mannen, die Beukers voetstappen drukken, die even krachtig als hij getuigen voor de eere van zijn naam, en even kloek als deze zoon der Scheiding optreden voor het recht en de vrijheid zijner kerken!

EENSTEMMIGHEID.

De *Heraut* neemt in haar laatste nummer het tweede artikel uit de *Bazuin* over het geheiligd zijn der kinderen in Christus over en voegt er dan deze woorden aan toe:

„Zoo stellig als moet vastgehouden, dat, wie ook, alleen in de kwaliteit van potentieel of actueel geloovige den Doop kan ontvangen, even vast staat het, dat de Doop het geloof nooit toebrengt, alleen sterkt, en dat de Doop dus *alleen voor den geloovige* (potentieel of actueel) grond van troost en hope is.“

De *Bazuin* wist wel, dat de *Heraut* er niet anders over dacht. Maar zij is er toch dankbaar voor, dat dit thans nog eens klaar en helder door haar wordt uitgesproken.

Het kan goed zijn voor degenen, die meenen, dat het gedoopt-zijn alleen genoegzame grond voor de zaligheid is.

In het wezen der zaak is er onder ons geen verschil over den Doop, en is het er ook nooit geweest.

Het verschil sproot alleen daaruit voort, dat men over en weer op een van de twee in bovengenoemde woorden van de *Heraut* voorkomende elementen van waarheid den nadruk legde en zoo soms elkander eene meening toedichtte, die inderdaad niet gekoesterd was.

Het stukje onlangs van Ds. T. Bos en deze woorden van Dr. Kuiper stellen dit duidelijk in het licht.

BAVINCK.

DE GENADE DER SCHULDVERGEVING.

„Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mensch, dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent.“ Ps 32:1 en 2a.

„O mijn volk! neem mijne leer ter ooren; neigt u lieder oor tot de redenen mijns monds. Ik zal mijn mond open-

doen met spreken;“ zoo ving Asaf zijn 78sten Psalm aan. Op deze of dergelijke wijze geven de gewijde schrijvers gedurig hun wensch te kennen, dat met ernst geluisterd zal worden, naar wat zij van Godswege te zeggen hebben. En terecht. Ook naar Davids onderwijzing dient gehoord met heilbegeerte des harten.

Veilig had hij dezen Psalm kunnen beginnen met het woord van Mozes: „Neig de ooren, gij hemel! en ik zal spreken; en de aarde hoore de redenen mijns monds. Mijne leer druipen als een regen, mijne rede vloeie als een dauw; als een stofregen op de grascheutjes, en als druppelen op het kruid.“

Want ik zal den naam des Heeren uitroepen; geeft onzen God grootheid!“

Of is er belangrijker onderwerp dan dat onzer rechtvaardiging? Is *heiliging* mogelijk zonder voorafgegane rechtvaardiging, en kan, zonder haar, op *verheerlijking* worden gehoopt? Heeft Paulus niet gezegd: „Wij dan gerechvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onzen Heere Jezus Christus; door welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods.“

Wie de leer der rechtvaardiging des zondaars voor God recht verstaat, heeft de rechte kennis van zijne ellende door de zonde; hij zegt met Job: „Hoe zou de mensch rechtvaardig zijn bij God? Zoo Hij lust heeft, om met hem te twisten, niet één uit duizend zal hij Hem beantwoorden;“ of met Jesaja: „Wij allen zijn als een onreine, en alle onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed; en wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind.“ Maar ook is hem de weg der verlossing, Christus en zijne borgegerechtigheid ontdekt. De noodzakelijkheid der wedergeboorte door den Heiligen Geest, en der ware bekeering tot God is hem duidelijk geworden. En opgewekt tot de beoefening der dankbaarheid, verstaat hij Paulus' ontboezeming: „Dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht; die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis, en overgezet heeft in het koninkrijk van den Zoon zijner liefde; in denwelken wij de verlossing hebben door zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden.“

Zoo is dan de leer der rechtvaardiging middelpunt van heel de leer des heils, die met haar staat of valt, gelijk de genade der rechtvaardiging alle heil in zich sluit voor den tijd en de eeuwigheid. Daarom leerde David: „Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mensch, dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is.“

De vergeving der zonden is eene genadige daad des Heeren, waardoor Hij ons, om Christus' wil, van al onze zonden volkomen vrijspreekt, waarvan Hij ons, door het geloof, in de conscientie verzekert, tot zijne eer en onze zaligheid.

Niemand dan God kan de zonden vergeven. Micha looft: „Wie is een God gelijk Gij, die de ongerechtigheid vergeeft!“ En de Heere zelf zegt: „Ik zal hen reinigen van al hunne ongerechtigheid, met dewelke zij tegen Mij gezondigd hebben; en Ik zal vergeven al hunne ongerechtigheden, met dewelke zij tegen Mij gezondigd en met dewelke zij tegen Mij overtreden hebben.“ En wederom: „Ik delg uwe overtredingen uit als een nevel, en uwe zonden als een wolk.“

David zelf is een treffend voorbeeld. Wie heeft hem zijne gruwelijke zonden kwijtgescholden? Was het niet God, die door Jesaja zijn volk toeroept:

„Al waren uwe zonden als scharaken, zij zullen wit worden als sneeuw, al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.“ en die hem door Nathan verzekeren liet: „De Heere heeft uwe zonden weggenomen, gij zult niet sterven.“ Christus, de waarachtige God en het eeuwige leven, Gods Zoon in dienstkechts-gestalte, macht hebbend op aarde de zonden te vergeven, en daarin reeds kenbaar als de Rechter der wereld, die straks in heerlijkheid komt, hooren wij telkens in het Evangelie de zonde vergeven. God alleen is het, die behouden en verderven kan. Tegen Hem is gezondigd, Hij heeft de macht te vergeven. Daarom boog David zich voor zijn troon, met de bede: „Zijt mij genadig, o God, naar uwe goedertierenheid; delg mijne overtreding uit naar de grootheid uwer barmhertigheden. Wasch mij wel van mijne ongerechtigheid, en reinig mij van mijne zonde.“ God vergeeft de zonde. Uit vrije liefde; in een weg, waarin aan zijne gerechtigheid wordt voldaan; tot de verheerlijking van zijn naam. En die vergeving is zoo volkomen, dat „er geen verdoemenis is voor degenen, die in Christus Jezus zijn.“ In die vergeving ziet David het grootste voorrecht, dat den mensch te beurt valt, en zóó is

hij er mee vervuld, dat hij dezelfde zaak bij herhaling noemt, ja driemaal telkens met andere woorden schetst. Immers, hij gewaagt: van het vergeven der overtredingen, van het bedekken der zonde, en van het niet toerekenen der ongerechtigheid.

Eerst zegt hij, dat den gelukzaligen man zijn overtredingen vergeven zijn. Het woord door vergeven vertaald, zegt: van iemand wegnemen, iemand ontheffen.

Zoo bad ook David: „Heere, neem weg alle mijne zonden,“ dat is, vergeef ze mij, ontlast er mij van. De zonde is een zware last. Wie aan haar schuld en heerschappij wordt ontdekt, zegt met den profet: „O Heere, mijne ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden.“

De zonde is de zwaarste last. Zij bezwaart ziel en lichaam beide. Zij is als een aan het hart knagende worm. Zij is als een zwaarwichtige steen, die den zondaar doet zinken in den afgrond der hel. De zonde kan ontzettend op de conscientie drukken en beangstigen, gelijk wij zien in Kain, Saul en Judas, die niet wisten, waarhenen zij zouden vluchten, om van dezen last bevrijd te worden.

Kain, die zijne handen met broederbloed bekleet had, werd zoo gefolterd, dat hij uitriep: „Mijne zonden zijn grooter dan dat zij vergeven kunnen worden.“ Gelijk de duif, door Noach uitgelaten, op de gansche aarde geen plaats vinden kon, waar haar voet kon rusten, zoo vond de ongelukkige Kain nergens een rustplaats, voor zijne ziel, maar allerwegen achtte hij zich door de wrake Gods vervolgd. Werd niet koning Saul zóó door dezen last gedrukt en geperst, dat hij tenslotte uit wanhoop in zijn eigen zwaard viel? En Judas, de man van Karioth, die uit wrok en door geldzucht den Meester verried, — werd zijne zonde hem niet een keten, die hem van doodsangst als deed stikken? Riep hij niet in vertwijfeling: „Ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed!“ En vroeg hij niet de hand aan zijn eigen leven?

Is waar, vele goddeloozen zijn zóó verhard in de zonde, dat zij haar lichter achten dan een veer; hun conscientie slaapt, of sterker, is toegeschoerd. Maar zij zal niet blijven slapen. Eenmaal zal ze spreken en zóó ontzettend, dat het hun bang, vreeselijk bang zal zijn. Dan zullen zij den last hunner zonden gevoelen, en in benauwdheid jammeren: „Bergen en steenrotsen valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht desgenen, die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de groote dag zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan?“

Waarlijk, de zonde is een zware last, en de mensch is gelukkig, die van dezen last is verlost, dat is, wien zij vergeven, kwijtgescholden is; waarom de dichter zegt: „Welgelukzalig is hij wiens overtreding vergeven is.“ Verlost van de knaging des gewetens, smaakt hij eene blijdschap, eene vrede uit den Heiligen Geest, die alle verstand te boven gaat.

(Slot volgt.)

NOTTEN.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

XV.

ELKANDER VERDRAGEN.

In den hemel kan de deugd der broederlijke verdraagzaamheid niet betracht worden; zij behoort onder de deugden, voor welke er slechts in de onvolmaakte kerk hier beneden plaats is. Dat is eene van de lichtzijden van de onvolkomenheid der kerk, dat zij gelegenheid opent tot onze oefening in zekere deugden, bepaaldelijk in die der verdraagzaamheid. Men heeft wel eens gevraagd, waarom God den mensch niet terstond na zijne wedergeboorte in den hemel opneemt. Op deze vraag kan men antwoorden, dat Hij dit niet doet, omdat Hij ons vooraf wil oefenen in de deugden, voor welke alleen de gemeente hier op aarde de geschikte oefenschool is.

Er valt soms veel van den broeder te verdragen. Sommige broeders zijn wel met bijzondere, maar minder met gemeene genade begiftigd; er is dikwijls bij hen eenge mis aan wat lieflijk, rein en welluidend is, dat ons al te nauwe gemeenschap met hen vermijden doet, ja, soms tegen hun gezelschap doet opzien, vooral als zij ook met bijzondere genade schaars bedeed zijn. Anderen zijn wel in den wortel des geloofs met ons één, maar verschillen in bijzaken zoo veel van ons, en hebben zulk een eigenaardigen blik op de dingen, dat wij niet met hen kunnen spreken zonder in de noodzakelijkheid te komen om zijne tegenspraak te verdragen. Sommigen zijn zoo zwak van geweten, dat wij ons uiterst voorzichtig moeten gedragen om hen niet te ergeren, en telkens geroepen worden om van onze Christelijke vrijheid geen gebruik te maken, teneinde hen niet tegen ons

in te nemen, of erger nog, door ons voorbeeld niet in verzoeking te brengen om tegen eigen overtuiging in te handelen. Er blijven er ook steeds over, die telkens van den rechten weg af dwalen, lichtelijk met allen wind der leer worden medegevoerd, of telkens in den strijd met hun vleesch het onderspit delfen, zoodat wij telkens in de noodzakelijkheid komen om hen als verdwaalde schapen op te zoeken, en ons al de moeite, aan dit zoeken verbonden, te getroosten.

Nu is het voorzeker de gemakkelijkste weg om den tot een last geworden broeder van de schouders te werpen. De gemakkelijkste weg wordt dan ook het meest betreden; men gaat den lastigen broeder uit den weg, en trekt zich zijner niet aan. Ach! wij arme dwazen meenen, dat de tocht naar den hemel eene wandeling voor genot is, en vergeten, dat men slechts door de woestijn henen het land der ruste bereiken kan. Voor alles, ook hiervoor, dat men zich van den lastigen broeder terugtrekt, is trouwens eene verontschuldiging te vinden. Wij zeggen, dat wij in het belang van ons geestelijk leven hen vermijden; brengen zij niet telkens stoornis in onze geestelijke genietingen? Eén ding vergeet men hierbij echter, namelijk, dat wij ons zoo doende de gelegenheid afsnijden om af te leeren, wat ons ongeschikt, en aan te leeren, wat ons geschikt maakt voor het leven in de volmaakte gemeenschap der heiligen in de toekomstige eeuw. Zoo blijven wij zelven achterlijke kinderkens. Wij mogen wel er naar staan om van den Heere te genieten, maar het verdraat achterlijkheid in de genade, zoo men niet evenzeer begeert om welbehaaglijk in de oogen Gods te zijn, en de menschen van ons te doen genieten.

De Schrift wil niet, dat wij ons aan den min aangenamen broeder onttrekken. Zij wil, dat wij elkanders lasten dragen, Gal. 6 : 2; wekt ons op tot verdragen, Col. 3 : 13; en gebiedt ons om den zwakken broeder aan te nemen, Rom. 14 : 1; en ons naar hem te schikken, vs. 21.

Gemakkelijk is de broederlijke verdraagzaamheid niet. Zelfs de Christus riep eens uit: o ongelooftig en verkeerd geslacht! hoe lang zal ik nog bij u zijn, en ulieden verdragen, Luk. 9 : 41. Toch verdroeg Hij. Hij had de zijnen lief; nu weten wij, dat de liefde alle dingen verdraagt. Zullen wij dan niet verdragen, wij aan wie zoo veel te verdragen valt, als Hij verdroeg, Hij aan wien niets te verdragen viel.

Men wachte zich echter, voor wat wij het namaaksel der verdraagzaamheid zouden kunnen noemen. Het is ons eigen om de zonden en gebreken bij onzen broeder te verdragen, zoolang zij ons niet hinderlijk zijn; eerst als dit laatste het geval is, dan houdt onze verdraagzaamheid jegens zijn persoon op. Vooral in hen, die ons liefhebben, en meer nog in hen, die wij liefhebben, kunnen wij de zonde zoo gemakkelijk verdragen. Hoe verdraagzaam was Eli tegenover zijne zonen niet! Het moet juist omgekeerd worden. Er staat geschreven, dat wij de zonde in onzen broeder niet verdragen mogen, Lev. 19 : 17; wat wij te verdragen hebben is zijn persoon, spijt zijne zonde. Ach! wat is er weinig echte verdraagzaamheid. Veel verdraagzaamheid uit gemeenacht, uit verblinding voor, uit vereeniging met de zonde, die bij onze broeders gevonden wordt; maar zelden uit heilige liefde, die niet den broeder niet verdragen kan, maar zijne zonde niet.

VAN ANDRIJ.

Politieke Beschouwingen.

Zoo is dan ook Pretoria door de Engelschen, helaas, bezet, gelijk in de jongstverloopen dagen tamelijk met zekerheid kon worden verwacht. Niet omdat de Burgers niet meer wilden vechten; integendeel. Er is sedert de bezetting van Johannesburg vóór een achttal dagen heel wat gevochten: De Burgers boden tusschen Johannesburg en Pretoria soms een hardnekkigen tegenstand. De dynamietfabriek tusschen beide steden werd door de Engelschen genomen, maar weer door Burgers hernomen. En aan den anderen kant bij Elandsfontein werden zelfs 700 Engelschen gevangen genomen, die echter later weer losgelaten werden, omdat men ze niet wilde medevoeren. Roberts moest Woensdag zelf telegrafeeren, dat Maandag en Dinsdag zijn opmarsch op hardnekkigen tegenstand van de Boeren stuitte. Zij verlieten eerst des avonds laat, zonder gevecht, hunne stellingen bij Irene en trokken in en door Pretoria terug.

Blijkaar hadden de Burgers besloten om Pretoria evenmin als Johannesburg aan een beleg te wagen. Generaal Botha deelde Woensdagmorgen mede aan Roberts, dat Pretoria niet zou verdedigd worden en verzocht, dat de voorwaarden mochten vastgesteld worden. Eerst was er misverstand, naar 't schijnt, en eischte hij onvoorwaardelijke overgave, misschien de hoop voedend, dat 't leger der Burgers zich mede overgaf. Doch daarvan was geen sprake. 't Was slechts een weerloze stad. Roberts stemde toe, het tijdelijk bestuur der stad daartoe tevoren aangesteld, kwam uit en Woensdag

twee uur werd ook Pretoria, de hoofdstad van Transvaal, weder door de Engelschen bezet. Van wanorde was, dank zij de houding der Burgerlegerscharen, geen sprake; zelfs Mevrouw Krüger zou met vrouwen van andere regeringsofficiërs in Pretoria gebleven zijn. Wij melden dat tot geruststelling van hen, die er familie hebben. Nu zal Roberts wel spoedig ook deze Republiek voor geannexeerd verklaren. Doch daarmee is de weerstand niet gebroken en de oorlog uit. Integendeel. De Burgers houden krachtig aan hun plan, om zich gestadig terug te trekken en in 't Lijdenburgsche achter de berg-ruggen zich krachtig te verdedigen. De Engelschen maakten te Pretoria al even weinig buit aan oorlogsmateriaal als te Johannesburg. Vijftien treinen daags reden onophoudelijk van Pretoria naar 't Lijdenburgsche met massa's kanonnen, ander oorlogsmateriaal en levensvoorraad.

Slechts van de Burgers in Pretoria zullen de Engelschen levensvoorraad kunnen krijgen. Rondom verbranden de Boeren alle gras, zoodat zelfs 't wintersprietje den vijanden niet is gegund. Toch verwoesten de Burgers, dank zij hun Christen zin en de hoop daarvoor altijd meer de sympathie der Europeesche volkeren (en ook der Regeeringen tot interventie) te zullen behouden voor de toekomst, misschien later zoo brood noodig.

Buller wordt nog al tijd met succes door de Burgers bij Langsnek (Natal) tegengehouden. 't Is echter de vraag of zij, nu Pretoria bezet werd, zich ook niet terug zullen trekken naar 't Lijdenburgsche. Voorloopig komt ons dit toch niet waarschijnlijk voor. Bevat toch 't bericht waarheid, dat 5000 Vrijstaters aan den Noordkant van de Vaal naar 't Oosten oprukken, dan schijnt daarin tweerlei te liggen. Vooreerst dat deze de Burgers bij Langsnek in den rug willen leveligen, zoodat zij niet behoeven weg te trekken en voorts, dat zij tevens nog altijd er op loeren Roberts' gemeenschap over de Vaal af te snijden. Mocht dat eens gelukken. Onmogelijk is 't zeker niet. Van lieverlede blijkt toch hoeveel moeite de Engelschen hebben en hoe zware verliezen zij lijden om de Vrijstaters in den Vrijstaat van den spoorweg af te houden. Onophoudelijk hebben zij op de gansche linie te strijden en bij Lindley verloren zij zelfs een geheel bataljon. En zoo benaamd werd daar hun toestand, dat Methuen opzettelijk een geforceerden marsch dwars door 't land moest afleggen om zoo mogelijk lucht te verschaffen, doch hij kwam te laat.

Ook in de Kaapkolonie beginnen de Afrikaanders zich weer meer te roeren. Nog altijd vechten er hier en daar in Noord en West en op de Bondsvergadering spraken zij zich kras tegen het berooven der Republieken van hare onafhankelijkheid uit.

De opstand in China duurt voort en de troepen der Mogendheden zoeken tot dusverre vergeefs dien opstand te onderdrukken. De opstandelingen verwoesten wat onder hun bereik komt en moorden niet minder.

Ofschoon de verhalen over het dooden van zendingen, waar de opstandelingen op snoeven, meerendeels gelogen zijn, is het ontzetkorps uit Tientsin niettemin teruggekeerd zonder het ontzet bewerkstelligd te hebben. Een paar Russische officieren zijn daarbij gewond. Men acht het waarschijnlijk, dat er Russische troepen zullen gezonden worden. Amerikaansche en Engelsche mariniers behoorden rechtstreeks naar Peking om te gaan om de zendingen te ontzetten, want het tsong-li-jamen erkent machteloos te zijn, terwijl de onderkoning meldt geen soldaten meer beschikbaar te hebben. Inmiddels duurt de vervolging van Chinezen voort, die ondersteld worden te heulen met de Europeanen en geeft de keizerin doodkalm tooneelvoorstellingen in het zomerpaleis.

Italië heeft weer een kamerverkiezing als gevolg van ontbinding geëad.

De geheele uitslag der Kamerverkiezingen is nog wel niet bekend, maar men heeft toch in een Reuter-telegram kunnen lezen, dat de Regeering haar meerderheid behoudt. Dit zal haar niet tegengevallen zijn, al hebben haar kandidaten in het Noorden geduchte klappen gehad en al leveren de verkiezingen geenszins een waarborg op, dat in de nieuwe Kamer de verwoede dwarsdrijverij niet zal worden voortgezet.

Er is natuurlijk weer, vooral in het Zuiden, geducht geknoeid en de Regeering heeft daaraan braaf meegedaan. Dit Rudini heeft er met socialistischen en radicalen samengevekt.

Zanardelli, zeker een van de eerlijkste politici, maar der liberale traditie, is tweemaal gekozen. Milaan is geheel en al radicaal, socialistisch, republikeinsch geworden; zelfs het in een aristocratische wijk gekijpte districtje van Colombo, den ex-voorzitter der Kamer, hebben zij veroverd.

De winst der uiterste linkerzijde is misschien nog niet zoo groot als waarop zij gerekend had, maar zij komt toch aanmerkelijk versterkt in de Kamer terug.

De Fransche Regeering heeft ten tweede male en ook nu in den Senaat gezegevierd. 't Ontwerp tot afsnijding van alle verdere processen inzake Dreyfus is aangenomen. Misschien beproeven de Nationalisten nog iets in de Kamer, doch baten zal 't hun niet; de tentoonstelling mag niet mislukken. NOORDTJ.

UNIFORMITEIT.

V.

Basis en band van kerkelijk samenleven is dus bij de Gereformeerden het confessioneel belijden naar den Woorde Gods, of, wilt ge, de Formulieren van Eenigheid. Daarvan moet ook elke Unie of Vereeniging van kerken uitgaan, die, om een of andere oorzaak gedeeld, samen in één kerkverband wenschen te leven.

Eenheid van Belijdenis is daarvoor onmisbaar noodzakelijk. In die Belijdenis liggen als van zelve ook de grondlijnen van kerkregering, in de onze b.v. o. m. in Art. 30—32. Eenzelfde systeem van kerkreging kan dan ook krachtens die Belijdenis niet uitblijven.

Voor elke Unie nu of Vereeniging die

hiervan uitgaat en zich hierdoor laat beheerschen, is onder den zegen des Heeren goede hoop van slagen. Er is dan eenheid in de fondamenten en in den wortel, uit kracht waarvan men bij verschil in ceremoniën, gebruiken en liturgische handelingen lichtelijk tot een schikking of overeenstemming komt.

Dat geeft dan vaak nog wel eenig gekibbel, zelfs meermalen een zeer onaangenaam gekibbel, inzonderheid onder geesten van den derden, vierden en vijfden rang, die geen afwijkenden plooi in ceremonie of gebruik kunnen dulden. Doch geen nood. Dat een en ander groeit langzamerhand bij, als het met de eenheid in de confessie maar goed staat en ook zelfs die kibbelende broeders worden al kibbelende aan elkander gewend en leeren zich aldus langzamerhand naar elkander schikken.

Daarom kon ik ook zoo van harte meêgaan met de Unie of Vereeniging der Gereformeerde kerken in 1892. De kerken, die zich achtereenvolgens krachtens de reformatorische acties van 1834 en 1886 hadden losgemaakt van het door koning Willem I in het leven geroepen Genootschap van 1816, ontmoetten elkander op de basis van de confessie, of de Formulieren van Eenigheid der aloude Gereformeerde kerken dezer Landen. Eenzelfde systeem van Pres. kerkregiment werd dan ook door haar gehuldigd, zoodat het dan ook als van zelve sprak, dat ze voortaan in eenzelfde kerkverband saam zouden leven naar den regel van de D. K. O. 1618, 19. De aloude vigeërende Kerkenorde dus die door het Regiment van 1816 wel smadelijk op zijde was geschoven, maar toch nooit wettelijk was afgeschaft. Daarom werd ook aan haar en door de kerken van 1834 en door die van 1886 terstond bij haar breken met de organisatie van 1816 als van zelve weer kracht van orde en regel toegekend.

Daarmee was in 1892 een goede, houdbare, ja beproefde grondslag voor kerkelijk samenleven gelegd, een grondslag naar eisch van Gods Woord en naar den aard van het leven des geloofs.

Wel moest men van beide kanten iets aan elkander toegeven of ook iets laten vallen wat men gaarne had behouden. Doch dat betrof het wezen der kerk van Christus niet, dat betrof niet de waarheid, in de confessie naar Gods Woord uitgesproken, noch de eischen en regelen van het Geref. kerkverband. Daaromtrent waren de kerken één; beslist en onduidelijk één, gelijk van weerszijden is uitgesproken.

Of daarom zulk een Unie geen gevaren en bezwaren met zich brengt? Wel zeker. Groote en vele en veelsoortige zelfs. Doch die moeten naar den eisch van 's Heeren Woord onder de oogen worden gezien om ze in de kracht des Geestes Gods te overwinnen. En dat kan, indien we slechts niet onszelven zoeken, ook niet de glorie van wat men wel eens noemt ons „eigen kerken,” maar de eer en glorie van den Koning der kerk, al moeten we dan ook sterven aan lievelingsdenkbeelden en eigengevoelens en daarom juist zoo dierbare en opvattingen en gewoonten.

Bij een Unie of Vereeniging als de besprokene komt dat terecht.

Natuurlijk ergeren zich de oppervlakkige geesten, de ceremoniële en liturgische naturen, die gaarne alles omschreven zagen tot de striklijks toe naar de wijze van den tabernakel van Mozes. Zij spreken over vorm en manier van „de heffing des kinds” bij den doop, alsof het gaat over een beweeg-offer naar de wijze des O.-Testaments.

Zij vergeten, dat een Unie of Vereeniging, die uitgaat van eenheid in het ceremoniële en liturgische inclusief het kerkrechtelijke, zonder confessionele eenheid naar de Schrift ten doode is opgeschreven.

Deze moge schoon zijn in het aanzien naar buiten, 't is alles uniform en het komt dan misschien tot denzelfden suit van boord en preekjas en juist zooveel woorden in gebed en formulier, maar van binnen wroet de tweespalt. En die tweespalt in fundament en grondslag niet, kan niet rusten, totdat dat ceremoniële en liturgische, dak, gescheurd en uiteengewrongen, instort.

De z.g. *Unite Kirche* in Duitschland van 1816 is ten dezen waarschuwend voorbeeld.

Wat confessioneel één is, groeit wel samen in het ceremoniële en liturgische en mint de verscheidenheid met orde en regel.

Wat slechts één is in het ceremoniële en liturgische zonder eenheid in het confessioneel belijden, splitst en scheurt onvermijdelijk naar inwendigen drang.

D. J. K. WIELENGA.

Buitenlandsche Kerken.

Strijd tegen de Gereformeerde Belijdenis in de Presb. kerk van N.-Amerika. S. dert eenige jaren wordt door vele invloedrijke personen in de Presbyteriaansche kerk in N.-Amerika de belijdenis dier kerk aangevallen. Wij hebben daarvan vroeger al het een en ander medegedeeld. Men zal zich nog de namen Hillis, Mc Giffert e. a. herinneren. Steeds drierster treedt de z. g. n. vrijzinnige partij in genoemde kerk op. Gedurig werd op haar aandringen door verschillende presbyteries op herziening van de geloofsbelijdenis aangevraagd. Hier zij herinnerd, dat deze kerk de Westminster Geloofsbelijdenis heeft.

In 1890 was reeds door meer dan twee derde van de presbyteries op herziening van de geloofsbelijdenis aangedrongen. De Commissie, toen voor deze zaak door de General Assembly benoemd, adviseerde het volgende jaar tot herziening en noemde de punten, waarover die revisie zou gaan. Toch is de kerk er nog niet toe overgegaan. Gevolg daarvan is, dat velen de gemeenschap met die kerk verbreken en zich bij andere kerken voegen. Van de voormannen in dien strijd tegen de waarheid hebben zich Briggs bij de Episcopalen en Smith, Mc Giffert en Hillis bij de Congregationalisten aangesloten.

Dr. Hillis heeft onlangs over de leer der verkiezing en der eeuwige straf zich uitgelaten op een wijze, die zijn diepen afkeer

van deze waarheden in het licht stelt. Hij noemt ze een vreeselijke leer en zegt, dat men van hem, die ze gelooft, moet aannemen, dat hij in zijn verstandelijke vermogens gekrenkt is. Hij zou liever zijn leven op den brandstapel eindigen, dan zulk een wreedheid aan God ten laste te leggen. Voor ieder, die deze afschuwelijke leer gelooft, is het uur des oordeels reeds aangebroken.

Deze Dr. Hillis is onlangs van Chicago naar Brooklyn vertrokken en aldaar voorganger geworden in de kerk, die vroeger den ook buiten Amerika bekenden en geachten Henry Beecher tot leeraar had. Deze kerk heet: *Plymouth Church* naar de plaats, waar de Pelgrimvaders in 1620 aankwamen! Zooals men weet, waren deze Pelgrimvaders belijders der Gereformeerde leer, die om des geloofs wil in Engeland verdrukt werden en naar Amerika gingen, om daar God naar zijn Woord te dienen. Welk een omkeer! In de kerk naar hen genoemd wordt de waarheid, om wier belijdenis zij vervolging verdroegen, bestreden, meer nog verguisd.

Deze openlijke bestrijders der waarheid vinden steun in de kerk en in de pers. De presbytery van Chicago heeft onlangs haar leedwezen uitgesproken, dat Hillis voor het lidmaatschap der Presb. kerk bedankt had, en omdat dit voortgevoerd is uit het onveranderd laten van de Westminster Geloofsbelijdenis, besloten bij vernieuwing bij de Gen. Assembly op herziening dier belijdenis aan te dringen.

Op die vergadering van de presbytery heeft Dr. Johnson, leeraar aan Mc Cormick Seminary, gezegd, dat de geloofsbelijdenis meer dan 250 jaar oud is en dat daarin de Calvinistische leer uitgedrukt is, maar dat zij nu heeft uitgediend. Zij diende vroeger om de Gereformeerde leer tegenover de Arminiaansche, het Evangelisch geloof tegenover de Russische belijdenis, de Protestantsche beschouwing van de leer der zaligheid tegenover de leer van Rome uiteen te zetten. Dit behoeft tegenwoordig niet meer en daarom moet aangedrongen worden, of op herziening of op verkorting van de belijdenis.

Een ander lid van de vergadering zeide, dat de geloofsbelijdenis een schoon overblijfsel is van wat men vroeger geloofde, maar die door de predikanten, nadat zij het seminarie verlaten hebben, slechts een enkele maal gelezen wordt.

In de pers worden Hillis en zijne geestverwanten in bescherming genomen. „*The Independent*” zegt, dat de leer der voorverordening en der eeuwige straf niet van hoog belang is. Zij behoort niet tot den godsdienst, maar tot de wijsbegeerte van den godsdienst. Iemand kan God en den naaste liefhebben, kan een goede hoop der onsterfelijkheid hebben en toch niet geloovent, dat God sommigen van eeuwigheid tot de zaligheid verkorven heeft en anderen is voorbijgegaan. Iemand kan een zeer goed Christen en een vroom aanbieder van God zijn, en in den Bijbel de geopenbaarde waarheid zien, ook als hij gelooft, dat ten slotte niet een enkele ziel in de eeuwige straf zal deelen. Men moet ieder vrijheid laten om deze leer te verwerpen, omdat zij van ondergeschikt belang is.

In datzelfde blad wordt ook gezegd, dat de kwestie van herziening der belijdenis moet terzijde gesteld worden door heel eenvoudig die belijdenis als een historisch document te bewaren. Dit wil dus zooveel zeggen, dat zij in eene verzameling oudheden te huis behoort en alleen waarde heeft voor den onderzoeker der geschiedenis.

Volgens dien schrijver drukt de belijdenis der Presb. kerk de beschouwingen uit van de Westminster Assembly in 1643. Zij heeft toen beantwoord aan het doel, waartoe zij opgesteld is. Zij was een edel maar gebrekkig document. Zij doet ons zien, welk licht de vervaardigers toen hadden. Zij is de uitdrukking van wat de opstellers toen geloofden, niet van wat wij gelooven. Het was van die opstellers een goed werk, dat zij daarin hun geloof uitdrukten, maar zij hadden geen recht om het geloof van anderen aan banden te leggen. De formulering van zijn geloof aangaande God is een edel werk. Ieder verstandig mensch moet elk jaar zijne belijdenis herzien. Men moet er de voorkeur aan geven, dat ieder voor zich zelf zijn belijdenis formuleere. Indien d. Presb. kerk een belijdenis hebben moet en zij kan er zeker nog niet buiten, dat men dan een zeer korte opstelle, die het geloof des Evangelies voorstelt en het Calvinisme uitlaat, om daardoor tot nadere aansluiting in het Christendom te komen.

Waar zulke stemmen gehoord worden uit den boezem der Presb. kerk, daar is voor haar het ergste te vreezen, tenzij zij nog den moed en de kracht heeft, om die verleidelijke geesten uit te sluiten en de belijdenis te handhaven. De vrees is echter niet ongegrond, dat de belijdenis zonder officieel te worden afgeschaft, langzamerhand zal worden terzijde gesteld, zoodat men in naam de belijdenis behoudt, maar werkelijk tot leervrijheid komt.

SCHOLTEN.

De heer Brigniti, professor in de Oude-schriftenkunde van de staatsarchieven te Rome, heeft zijne studie gemaakt van de verschillende inktsoorten, waarmede de oude hune handschriften schreven. Hij had hiermede het doel om de dubbelbeschrevene perkamenten uit de middeleeuwen, of palimpsesten te onderzoeken. Wanneer men n.l. destijds een perkament handschrift had, van weinig of geen waarde, werd dit bij gebrek aan nieuw perkament somtijds uitgekrabd en dan opnieuw beschreven; doch dat uitschrijven ging niet zoo gemakkelijk; en wanneer het eerste schrift voor het oog weg was, dan kon men het perkament allicht met eenig zuur vocht doen doortrekken, waardoor het schrift weer leesbaar werd. Dit ging echter altijd tot schade van het onderste en van het bovenste geschrift gepaard. Nu heeft professor Brigniti dergelijke manuscripten door middel van de Röntgen-stralen laten onderzoeken en met goed gevolg, zoodat het eerste geschrevene aldus tamelijk goed te lezen werd. Daardoor

zullen nu dergelijke dubbelbeschrevene perkamenten, zonder ze door scheikundige vuchten te beschadigen, kunnen gebruikt worden; ook waar het den Bijbel en andere godsdienstige handschriften betreft.

De Universiteit van Glasgow heeft den Waldenser predikant Jan Pierre Pons te Torre Pellice in Piemont, en sedert twaalf jaren moderator van de Waldenzische kerk, eershalve tot doctor in de theologie benoemd.

In de Zweedsche kerk heeft men een wet gemaakt, volgens welke eene vrouw haar man kan vervangen, indien deze niet aan de stemming kan deelnemen voor de beroeping van een predikant, wanneer zij zelf ook lidmaat der Lutherse kerk is.

Ruskin schreef eens: „Ik zeg tot de vrouwen, welk oogenblik gij ook maar wilt, gij kunt de afschuwelijken van den oorlog stuiten. Gij weet, dat elke veldslag tal van weduwen en weezen maakt. Indien wij soms door gebrek aan tijdingen verhindert zijn, met het ware gevoel hen te betreuren die gevallen zijn, dan kunnen wij toch de uiterlijke teekenen van rouw aandoen. Dat elke Christelijke vrouw dan, die hare plichten jegens God gevoelt, de gelofte doe om althans uitwendig de menschen te beweenen, die door den oorlog opeens naar de andere wereld weggenomen worden. Dat zij zich met rouw bekleeden den ganschen tijd, dien de krijg duurt; zonder versierselen en juweelen, zonder ijdele verontschuldigen. En dat dit in alle hogere klassen in Europa geschiedt. Ik beweer, dat dit sprakeloze protest der vrouwen een zeer groote uitwerking zal hebben en dat de oorlog geen acht dagen duren zal.”— We hopen het, maar zou het waar zijn?

Bij zekere gelegenheid dat Lacroix predikte in de straten van Calcutta, bleef een jonge Hindoe, Jadu Bindu Ghose geheeten, eenige minuten stilstaan om naar den prediker te luisteren en ging toen weder zijns wegs. Die oogenblikken waren echter dienstig om het bewustzijn van zonde in hem te doen ontwaken. Om daarvan af te komen werd de jongeling een pelgrim; en trok van tempel tot tempel om vrede te krijgen. Dit duurde omstreeks vijftig jaren lang... Toen kwam hij eens in de Drieënheden-kerk te Calcutta, waar Vaughan predikte. Na den dienst ging hij naar den prediker en zeide met tranen in de oogen: „Dat heb ik al die jaren verlangd te hooren; o mijnheer, de liefde van Jezus heeft mijn hart verrukt.”

De Earl van Northbrook, die van 1872 tot 1876 Onderkoning van Engelsch-Indië was, heeft voor de verspreiding in Indië een boekje geschreven en uitgegeven, getiteld: „Het onderwijs van Jezus in zijne eigene woorden.” Het bevat bovendien, op verzoek van den schrijver, een voorwoord van Dr. John Murdoch, die zijn leven gewijd heeft aan de goede verspreiding van Christelijke Indische lectuur en wien *the Missionary Record* een eervolwaardigen vertegenwoordiger der Vereen. Presb. kerk noemt.

In West-Australië zijn de volledige burgerrechten aan de vrouw bij de wet toegestaan door beide Kamers. Opmerkelijk, dat deze Koloniale staten hierin zoo voorop treden. Want Nieuw-Zeeland en Zuid-Australië zijn hierin ook reeds voorgegaan.

De ex-koningin van Madagascar bezoekt te Algiers nu en dan met eenig gevolg de Protestantse kerk; zoowel de Zondagschool die daarin gehouden wordt, als de godsdienstoefening zelve.

In 1898 telden de verplichte ziekenbeurzen in Duitschland 8.800.000 deelnemers, waaronder 6.900.000 mannen en 1.900.000 vrouwen. Het aantal verzekerden tegen ongeval bedroeg 16.700.000, waarvan 12.900.000 mannen en 3.800.000 vrouwen. Tegen invaliditeit of ongeschiktheid voor arbeid waren 8.400.000 mannen en 4.300.000 vrouwen verassureerd. Van 1885 tot 1897 stegen de ontvangsten der fondsen tot omstreeks 1800 miljoen gulden, terwijl de uitgaven omtrent 1200 miljoen bedroegen. Niet alleen de werklieden maar ook de patroons dragen hiertoe bij, en de staat vult een gedeelte aan.

Dat ook onder de Engelsche soldaten Christelijke jongelingen gevonden worden, die inplaats van jingo-taal Christelijke getuigenissen laten hooren, verneemt men uit verschillende bladen. Een lid der Jongelingsvereeniging uit Allahabad in Engelsch-Indië schreef uit Ladysmith reeds voor het beleg door de Boeren: „Ofschoon wij vrij harde tijden gehad hebben sedert ons vertrek uit Allahabad, heeft God ons tot hertoe geholpen. Wij hebben deelgenomen aan een hardnekkig gevecht, waarin wij met onzen kolonel 11 gedooden en 56 gewonden verloren hebben. Onder de gesneuvelden bevond zich onze vriend Stein, ook lid van de Jong-ver. Zijn laatste woorden waren, dat hij naar zijn Bijbel vroeg. Zijn geloof in het door Jezus Christus voor hem volbrachte werk is tot aan het einde ongeschokt gebleven. Nog andere jongelingen zijn gewond, maar worden beter. Wij kwamen met eenige schampschoten vrij. Ja, de Heere vervult zijne beloften. Hij is een toevlucht voor zijn volk, Joel 3 : 16. Hij dekt ons met zijne vleugelen en wij gebiedt ons in Hem, omdat Hij altijd verdedt is hem te helpen, die op Hem vertrouwt.”

Een ander jongeling onder de gevangenen schrijft, dat de Boeren-kommandant te Waterval zeer goed voor hen was. Hij gaf hun een groote tent om godsdienstige bijeenkomsten te houden, en deze werden zeer druk bezocht. De meeste soldaten luisterden met aandacht en de meetings droegen goede vrucht. In die maanden van gevangenschap hadden zich reeds velen uitgesproken als besloten om voortaan den Heere te dienen.

J

Van de Chr. Jongedochtersv. „Wees een zegen“ te 's-Gravenhage f 5,00
Hoe bemoedigend is het, dat het zoo gedurig blijkt, dat onze zonen en dochteren een warm hart hebben voor de dingen van het koninkrijk der hemelen. Moge de Pinkstergeest onder jong en oud krachtig werken; dan zal ook de dienst der barmhartigheid hoe langer hoe meer warme voorstanders vinden!
Met dankzegging en aanbeveling,
E. KROPPVELD.
Rijswijk (Z. H.), 2 Juni 1900.

Verslag van den Provincialen Zendingsdag, gehouden op Woensdag 30 Mei 1900 te Rouveen.

Goed geslaagd, kan gezegd worden van dezen Zendingsdag.
Al scheen het in de oogen van sommigen wel wat vreemd, dat het „achterland“ Rouveen ditmaal voor den Provincialen Zendingsdag was uitgekozen, toch blijkt het van achteren, dat het denkbeeld van deputaten, om ditmaal in dit dorp saam te komen, zeer goed was.

Waarom komt men niet in de steden saam, zoo vragen sommigen. Waarom moet men naar zoo'n dorpje, dat men alleen schier bij name kent? Wij zouden vragen, waarom moeten de kerken op de dorpen verstoken blijven van zooveel, dat de kerken in de steden kunnen genieten?

Niet zelden zien men op de dorpen een belangstelling, waarmee zeker gerekend mag worden.

Zoo was dan ditmaal door deputaten voorgesteld, dat we te Rouveen zouden saamkomen. En de kerkeraad aldaar, wel verre van dit voorstel te verwerpen, nam dit gaarne aan.

Aan den avond, vooraftgaande aan den eigenlijken Zendingsdag, kwamen we samen tot den bidstond, waarin Ds. J. Gideonse uit Enschede de vrij goed opgekomen schare bepaalde bij Johannes X: 16. Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn, deze moet ik ook toebrengen, en zij zullen mijne stem hooren, en het zal worden één kudde en één herder.

Spreekte bepaalde ons bij: de toebrenging der schapen tot één kudde en wees op des Heeren recht, des Heeren werk en des Heeren loon.

Uit het door Ds. Gideonse gesprokene stippen we het volgende aan.

Bij de Joden was de herdersstand niet, als bij ons, door velen aanzienlijk geacht, neen hij was daar zeer in eere. Er is in dit hoofdstuk sprake van een drietal trekken, die doelen op den Goeden Herder. Jezus kent zijne schapen, Hij verzorgt ze en vereenigt ze. In den laatste zin, wordt er van gesproken in onzen tekst.

Daar in Jeruzalem stond Jezus als een herder zonder kudde.

Kon dat wel de Goede Herder zijn? Om deze bedenking weg te nemen zegt de Heiland: Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet ik ook toebrengen.

Zijn blik is dus niet beperkt, neen, zijn blik is ruim, gaat over alle dalen, over alle heuvelen. 't Zal worden één kudde. De dood, dien de Heiland ondergaat zal, is de vermeerdering der kudde.

Duidelijk is het, dat Jezus niet het oog heeft, gelijk sommigen willen, op de Joden in de verstrooiing. Die Joden toch zijn niet van eenen anderen stal, 't ziet op de Heidenen en het is zijn recht om die te vergaderen.

De Joden verwonderden zich te moeten hooren, dat ook anderen dan zij schapen genoemd worden. Zou het ook ons niet vreemd toeschijnen, dat de Heidenen reeds schapen genoemd worden, eer hun het Evangelie is geboodschapt? Doch Jezus beziet ze van een gansch andere zijde dan wij. Wij zien ze slechts als schuldigen. Hij kent ze, als geveenen des Vaders. Hij zal ze vergaderen.

Reeds waren de eerstelingen gekomen in de wijzen uit het Oosten. Reeds was er in Simeons profetie op gedoeld. Ze toe te brengen is zijn recht. Dat recht des Heeren geldt op het terrein der Zending. Dat recht geeft ons vrijmoedigheid tot het gebod.

Hij zal ze toebrengen. Dat is des Heeren werk, want ze zijn verstrooid over de gansche aarde. Toen de Heere Israël had verkoren, scheen het zelfs, als had Hij de Heidenen vergeten. De Heidenen doolden steeds verder af. Doch onder al die duizenden telt de Heere zijne schapen. Zien wij steeds veel op de enkele personen, die de Heere leidt den nadruk op de geslachten. De ellende der heidenwereld is zoo groot. De Heidenen gaan tot de gebroken bakken en uit zichzelf komen ze tot het Evangelie niet. De ervaring leert wel het tegendeel.

Hoe kwamen in den ouden dag de Heidenen om Israël te verdrukken. Doch God vergadert zijne kudde — straks door den Zoon des menschen. En is Jezus ten hemel geaven, dan is daarmee zijn werk niet geëindigd. Jezus is het, die het werk der Zending doet.

Geen enkele dienaar kan den mensch levend maken. Wij kunnen geen zielen winnen. De dienaar is in de vergadering der schapen niets dan instrument. Al is Jezus zelf niet naar de heidenlanden gegaan, al heeft Hij zelf zijne apostelen uitgezonden, daardoor deed Hij geen afstand van zijn woord. Dan is het de Heere, die zelf zijne schapen vergadert.

Er zijn nog landen, die voor het Evangelie gesloten zijn. Er zijn nog talen, die geleerd moeten worden. In China waar meer dan vierhonderd miljoen menschen wonen, is de Zending nog pas begonnen. Ook op Soemba zijn er nog duizenden, die 't woord niet gehoord hebben. Of zou 't bloed des Heeren tevergeefs gestort zijn? De kerk des Heeren is nog veelal gelijk aan een verlaten weduwe, die roept: doe ons recht, dan dat ze een vorstin is. Jezus

zelf zal niet rusten voor de laatste der schapen is toegebracht.

Dat is zijn loon, dat Hij al de schapen zal zien tot één kudde.

Hoe groot was in oude tijden de vijandschap tusschen Joden en Heidenen. Toch worden ze één. Daarvan zegt de apostel, dat het een verborgenheid is, die in vorige tijden niet is bekend gemaakt. Hoeveel te meer zal dan de vijandschap weg vallen, als de Heiden het Evangelie aanneemt.

Menigmaal heeft de eenheid gefaald, denk aan Babel, het socialisme, het communisme. Maar Christus zal zijne kudde bijeenvergaderen.

Mede door Indische schatten werden we in staat gesteld den vrijheidsoorlog tegen Spanje vol te houden. Staan we dan niet schuldig, zoo we de kerstening van Indië vergeten.

't Was ons goed om onder het woord en 't gebod van Ds. Gideonse neer te zitten.

Woensdagmorgen klokke tien waren de broeders present. Reeds vulde een schare van aandachtigen in de eigenaardige, uniforme kleederdracht, het kerkgebouw. Ware niet de regen, die lieflijk nederviel, ons te hulp gekomen, dan zou voorzeker het kerkgebouw te klein, veel te klein zijn geweest.

Thans was het gebouw 's ochtends schier gevuld, nu Ds. Hessels, onze wakkere praeses, de vergadering uitnodigde, om aan te heffen: „Al de Heidenen, door uw handen.“ Na gebod sprak hij in een kort openingswoord in dezer voege.

De eeuw, wier kinderen wij zijn, heeft groote schaduwschijden, als ongeloof, bijgeloof, socialisme, den geest van den vorst der duisternis. Doch daartegenover ook lichtschijden.

Is deze eeuw een eeuw van onrecht, denkt aan Zuid-Afrika, — toch zijn er lichtschijden, en dat is voornamelijk in de Zending openbaar. Was de 16e eeuw de eeuw der Hervorming, de 19e eeuw is die der Zending. Het perfide (trouweloze) Engeland heeft veel voor de Zending gedaan en doet er nog veel voor.

Ook in ons Vaderland is de ijver voor de Zending ontaakt, ook in onze Provincie. Onze Provinciale Zendingsdagen wekken steeds meer belangstelling. We hebben heden 't voorrecht, den Zending W. Pos in ons midden te hebben.

Gedenke de Heere ons in zijne gunst. En bemoedige ons de gelijkenis, dat het koninkrijk der hemelen aan een mostaardzaad gelijk is, dat klein in den beginne was en nu reeds miljoenen telt. — Na 't zingen van het: „Uw koninkrijk koom' toch o Heer,“ trad broeder Pos, missionair predikant op Soemba voor ons op. Hij begon met de mededeeling, dat hij niet gearzeld had, om de uitnodiging te aanvaarden. Hij wenschte wel de gemeente van Rouveen te zien op dezen dag en ook de trouw onzes Gods, die der gemeente en hem al die jaren beschermd had.

Niet ons hart, niet onze persoon, maar alleen de trouw des Heeren zal ons in den hemel brengen. Hij herinnert, door de trouw des Heeren deze elf jaren bewaard te zijn, wonend onder een volk, dat zoo diep gezonden is. Hij wekt zijne hoorders op, een ruim hart voor de Zending te hebben en de voorouders niet te vergeten, die ook Zending hebben gedreven. 't Is geen liefhebberij om Zending te drijven, 't is het bevel des Heeren. Wij danken den Heere, dat Hij er ons toe vervaardigt.

Als nu gaat hij over tot zijn referaat, dat aldus luidt: de Zending.

1. Zij is uitvloeisel van Gods liefde.
2. Zij beoogt Gods eer en het heil der volken.
3. Is daarom der kerk opgedragen haar met alle hare ten dienste staande middelen te bevorderen.
4. Noopt en jegelijk van ons haar in den gebode voor Gods aangezicht te brengen en voor haar te arbeiden.

(Slot volgt.)

Namens Deputaten,

J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN.

ADVERTENTIE.

Ondertrouwd:

HOMME JEIP HEIDA Ez.

Ber. pred. te De Leek,

EN

INGENETTA DIDERICA VAN DEN HOORN

MILDAM,

KAMPEN,

Huwelijksvoltrkking D. V. Dinsdag 19 Juni.

Het behaagde den Heere in zijne vrijmacht, zeer plotseling door den dood van onze zijde w-g te nemen, onzen onvergetelijken Man, Vader en Grootvader,

**Rev. Hendericus
Beuker, D. D.,**

Dienaar des Evangelies en Leeraar aan de Theologische School te Grand Rapids, Mich., in den ouderdom van bijna zestig jaren.

Zwaar valt ons dit verlies, maar de vaste hope, dat hij is ingegaan in de eeuwige ruste, lenigt onze smart.

De treurende familie.

WED. H. BEUKER—

VAN DUJN.

J. ROBERT.

J. N. ROBERT—

BEUKER.

B. J. BEUKER.

C. J. M. BEUKER—

DE VRIES.

GRAND RAPIDS N. A.,

18 Mei 1900.

Op het onverwachts ontvingen wij heden van uit Amerika het smartelijk bericht, dat onze geliefde Broeder

DR. H. BEUKER,

Professor aan de Theol. School te Grand-Rapids, den 18n Mei plotseling ten gevolge eener hartverlamming was overleden.

De zekerheid dat hij nu zalig is en bij zijnen Heer inwoont, dien hij hier op aarde diende en anderen heeft verkondigd, troost ons in dit zoo smartelijk verlies.

De Heere sterke onze Zuster, zijne Echtgenooten en Kinderen in dezen weg van beproeving. Mede namens de Broeders en Zusters in 't Graafschap Bentheim, J. VAN DUJN.

EMILICHHEIM,

31 Mei 1900.

Heden-middag ontsiep zacht en kalm, na een smartelijk lijden, in haar Heer en Heiland, mijn geliefde Echtgenoot.

WIETSKA SIJTSMA,

in den ouderdom van 34 jaar en zes maanden: mij nalatende vijf nog jeugdige kinderen te jong om het volle verlies te beseffen.

J. HAITISMA.

ALMENUM,

3 Juni 1900.

De Heere dompelde ons heden in grote droefheid. Onze Zonen, Man en Broeders

AREND EN JAN,

werden enkele uren na elkander weggenomen, in den ouderdom van 47 en 40 jaren.

Eenzelfde kwaal sloopte hen. Geduldig en onderworpen droegen zij, wat de Heere hun oplegde.

Niet zonder hope op den hemel der heerlijkheid, gingen zij beiden heen. Dat is onze vertroosting in de diepe smart. Sterke de Heere ons in dezen kruisweg, en zij Hij de weduwe en weezen met ons nabij.

Namens de Familie.

KORNELIS PLEITER.

WIZEP,

5 Juni 1900.

Heden behaagde het den algenoegzamen VerbondsGod, na een lang en smartelijk lijden, van onze zijde weg te nemen, onzen geliefden Man en zorgdragenden Vader

J. DE BOER,

in den ouderdom van ruim 58 jaren.

Naar zijn eigen verlangen om ontbonden te wezen en met Christus te zijn, wenschen wij Gode dankend te zwijgen.

Namens de Familie.

WED. J. DE BOER.

ZOUTKAMP,

9 Juni 1900.

Het heeft den Heere behaagd uit het midden onzer gemeente tot zich te nemen, onzen geliefden Broeder Diaken

J. DE BOER,

na een lang en smartelijk lijden, in den ouderdom van ruim 58 jaren.

Met droefheid en dauw aan den Heere staren de geliefde Gade en zijne lieve kinderen hem na, in het geloof dat de overledene in woord en daad heeft geopenbaard. Gunnen wij hem de ruste, die er overblijft voor het volk Gods.

Namens den Kerkeraad der Ger. kerk te Zoutkamp,

C. H. PH. KROHNE Prrs.

L. J. HUIZENGA, Scriba.

ZOUTKAMP,

4 Juni 1900.

Dankbetuiging.

Voor de zeer vele blijken van Christelijke deelneming bij het overlijden van mijne geliefde Echtgenoot, betuig ik, mede namens mijne Kinderen, dankbare erkentelijkheid. De God aller vertroosting heeft door de gemeenschap der heiligen in deze droeve dagen gedurig onze harten gesterkt.

L. LINDEBOOM.

KAMPEN,

6 Juni 1900.

Gereformeerd Gymnasium, TE AMSTERDAM.

Ouders of Voogden, die hunne Zonen of Pupillen met den nieuwen Cursus op eene der klassen van het Gereformeerd Gymnasium te AMSTERDAM wenschen geplaatst te zien, kunnen zich aanmelden vóór 1 Juli bij den ondergeteekende. Programma's met opgave der eischen voor de toelating zijn te verkrijgen bij den Boekhandel voorheen Hóveker & Wormser, Kalverstraat 154, alhier.

Dr. J. WOLTJER.

Bij ZALSMAN te KAMPEN komt van de pers:

Misbruikte

Schriftuurplaatsen,

DOOR

E. KROPPVELD.

TWEDE DRUK. 129 bladz.

Ing. 80 ct. geb. f 1,20.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

Heden ziet het licht bij den Uitgever W. A. BESCHOR, 's-Gravenhage:

Waar is de Scheidbrief

van Ulieder Moeder?

Rede over Jesaja 50: 1a.

Uitgesproken op verschillende plaatsen

door H. PIERSON

President-Directeur der Helderling-Gestichten

Prijs 25 cent. Ter verspreiding:

10 Ex. f 2,25, 25 Ex. f 5,25.

Bij ZALSMAN te KAMPEN zijn voorhanden de verschillende

VRAACBOEKJES

VOOR

Catechisaties,

ALS:

Catechismus, met en zonder teksten.

Kort begrip, > > >

Hellenbroek, > > >

Borstius, verbeterd door H. DE

COCK, in lessen verdeeld door O. U.

DOORNBOOS.

Formulieren van eenigheid.

Die door DD. J. H. DONNER, P.

DIJKSTERHUIS, A. P. A. DU CLOUX,

H. DE COCK, enz.

ALSMEDDE:

PSALMBOEKJES

à 22½ ct. en

KERKBOEKJES

tegen zeer lage prijzen.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEERBURG te Brussel verschijnt elke maand:

Wat zegt de Schrift?

Maandblad tot bevordering van het rechte

lezen en uitleggen van Gods Woord,

onder redactie van Prof. L. LINDEBOOM,

Hoogleraar a/d Theol. School te Kampen.

Elk No. bevat 16 bladz. van 2 kolommen, in royaal 8o formaat, en is voorzien van een omslag. Bij No. 12 wordt gratis een stevige omslag met register toegezonden.

Reeds 3 No's. zijn verschenen.

De prijs is slechts f 1,50 per jaar, franco per post. Men kan teekening zenden rechtsreeks aan den uitgever, en ook door een soliedien boekhandelaar.

Is verschenen bij J. H. BOS te KAMPEN:

SUPPLEMENT

op de Kerkenordening-

editie 1897,

bevattende de besluiten van de Generale synode van Groningen in 1899,

behoorende bij de Kerkenorde-

ning door Ds. J. H. FERIN-

GA en Ds. J. HESSELS.

Prijs f 0,12½.

ATTESTATIES

voor mannelijke en voor vrouwelijke

leden. à 1 Cent.

ATTESTATIES

voor doopleden. à 1 Cent.

BEROEPSBRIEF.

voor de Gereformeerde kerken, aan een

Predikant of Candidaat t. d. H. Dienst.

à 5 Cent.

LASTBRIEVEN

voor Aftgevaardigden naar Provinciale

en Classicale vergaderingen.

à 3 Cent.

OPROEPINGSBRIEVEN

voor de Classicale vergaderingen.

à 3 Cent.

Verkrijgbaar bij G. PH. ZALSMAN te

Kampen, die ze alom franco verzendt.

Stoomdruk van ZALSMAN te Kampen.

TE KOOP

tot 1 Aug. e. k. een goed

KERKORGEL,

geschikt voor eene gemeente van 4 à

500 leden. Prijs f 700.

Adres: E. v. d. SCHANS te Mid-

delstum.

TE KOOP

voor billijken prijs een zeer

groot

AMERIKAANSCH KACHEL,

zeer geschikt voor groote zaal of kleine

kerk. Te bevrigen onder motto

„Heltos“ aan den Uitgever van de

Bazuin te KAMPEN.

STEENWIJKER

BEDDENFABRIEK,

Gezuiverde, Gewasschen en

Gestoomde nieuwe Veeën,

opgericht 1899, levert franco: No. 1. Het nieuwe Reclamebed, bestaande uit 2 persoons veerenbed, inh.

50 pd. veeren, 30 pd. in 't bed, 1 peluw

8 pd. en 4 kussens elk 3 pd., van on-

doordringbare linnentijl, 1 wollen- of

fantasiedeken, 1 gewatteerde en een

moltondeken, overtrek voor bed en